

4+

Bures boahtin 4H:ií váhnemín/ovddasteaddjín

DAVVISÁMEGIELLA

Foto: Frode Menes

Bures boahtin 4H:ii váhne-min/ovddasteaddjín

Váhnemin/váhnenovddasteaddjin 4H:s leat dus sihkkarit olu gažaldagat – dáppe oačut olu ávkkálaš dieđuid. Jus dus ain leat gažaldagat maŋŋel go leat lohkan gihppaga, de gávnnaat eambbo dieđuid 4h.no -siiddus. Sáhtát maiddái váldit oktavuođa iežat 4H-fylkkain

Ulbumilparagráfa

4H galgá ovdánahttit aktiivvalaš ja servodatberošteaddji nuoraid geat dovdet ovddasvástádusa ja árvvusatnet luonddu ja olbmuid.

Organisašuvdna bargu lea vuodustuvvon luonddudoalloealáhusaide ja báikkálaš birrasiidda.

Mii lea 4H?

4H lea riikkaviidosaš, eaktodáhtolaš mánáid- ja nuoraidorganisašuvdna, mii lea neutrála eallinoainnu dáfus ja bellodatsorjasmeahttun servodatberoš-teaddji. Min doaibma lea miellahttostivrejuvvon, ja mii bargat iežamet ulbmilparagráfa, 4H-lohpádusa ja čoavddacealkaga mielde. Miellahtut leat mielde báikkalaš 4H-servviin miehtá riikka.

Miellahtut mearridit!

4H:s leat miellahtut geat mearridit! Sii mearridit ieža maid áigot suokkardit, makkár doaimmaid hálividit čađahit ja man birra hálividit

4H-lohpádus

Min mihttomearri boahtá ovdan 4H-lohpádusas:

Mii lohpidit bargat šaddat čielgaoaivvát, lieggaváimmot, giedalaš ja dearvvašlaš nuorran.

oahppat. Go ohpet bargama bokte, de ovdánit aktiivvalaš nuorran geain lea praktikhalaš hárjáneapmi ja sosiála ánggirdanmiella.

Buot servviin lea stivra, mas leat mielde nuorra 4H:árat, geat oahpahuvvojít iežaset stivráámmáhii. Searvvit ožot doarjaga ja veahki válljejuvvon rávisolbmuin, geaid mii gohčodit searvvi ráđđeaddin (dávjá váhnemat/váhnenovddasteaddjít). Olu mánáide ja nuoraide lea 4H sin vuosttaš deaivvadeapmi miellahttodemokratijain. 4H:s ožot mánát ja nuorat buori demokratija-ja organisašuvdnaoahphusa.

Sadjí buohkaide

4H-miellahtun oažžu du mánná dahje nuorra vejolašvuoda ovdánahtit iežas. Eai leat makkárge dihto

eavttut beassat miellahtun. 4H:s mii deattuhit ovdáneami ja buriid árvvuid – eat ge olahusaid. Mii háliidit ahte mánát ja nuorat galget beassat ovdánit ja geahččaladdat iežaset eavttuid vuodul.

Min guovddášárvvuin; čielga oaivi, liegga váibmu, giedalaš ja dearvvašlaš, lea vuodđojurdda mii deatuhā dásseárvvu ja árvvusatnima. Miellahtut leat oassin sosiála searvevuodas mas leat mielde mánát ja nuorat geat leat oadjebasat, rápmásat ja geain lea fuolla guhtet guimmiidasaset.

Makkár eavttut ain ležjet, de lea sadji buohkaide! Čáhkket saji buohkaide ja čájehit guovtbealat doahtaleami lea dehálaš mánáid ja nuoraid iešárvui. Dásseárvu ja searvadahttin lea oassin min DNA:s.

Oahppat bargama bokte

4H:s ohppet mánát ja nuorat bargama bokte. – Sii leat sosiálalaččat, aktiivvalaččat ja sis lea suohtas! Jagi čađa galget miellahtut bargat iežasválljen 4H-prošeavttain. Ulbmil lea oahppat bargama bokte. Miellahttu gii oažju dohkkehuvvot iežas

4H-prošeavta ja gii oassálastá badjel 50 proseantta searvvi čoahkkimiin, oažju juohke jagi 4H-mearkka. Go lea leamaš mielde čieža jagi, de lea 4H-programma ollašuhttojuvvon ja 4H:ár oažju 4H-plakeahta (aspirántaprošeavttat eai lohko). Nuoramusat – luovvarlahtut – eai bargga 4H-prošeavtaiguin.

Mearkavuogádat lea juhkkjuvvon ná:

- Aspiránta ja miniaspiránta (10–11-jahkásaččat ja nuorabut)
- Juniorat (12–14-jahkásaččat)
- Seniorat (15–18-jahkásaččat)

Maid dahket miellahtut?

4H:s ožot miellahtut ođđa ustibiid. Ustibiid geaid eai vuos dovdda! Miellahtut eai dárbbaš válljet dušše ovta dihto doaimma, sii sáhttet čieknjudit masa háliidit. Leat olu vejolašvuodat!

Mis lea searvevuohta gos searvi lágida iešguđetge doaimmaid, gos barget 4H-prošeavttain, vulget mátkkiide, kurssaide ja leairraide. Sii spellet spábbadoaškuma, servet gilvvuide, ja ožot maiddái buori organisašuvdnahárjáneami ja ohppet miellahttodemokratija birra.

Miellahtut háhket eambbo máhtu ja ođđa vásáhusaid praktikhalaš

bargguid ja fysalaš doaimmaid bokte, min prográmmasurggiid sisk-kobealde; luondu, kultuvra, servodat ja dearvvašvuhta. Dát lea joksan dihte min ulbmila ahte ovddidit aktiivilaš ja servodatberosteaddji nuoraid geat árvvusatnet luondu ja olbmuid.

Li gáibiduvvo makkárge máhttu ovdalaččas searvat miellahttun.

Máilmái 4H fárus

4H lea máilmiviidosaš organisašuvdna. 4H álggahuvvui USA:s badjel 100 lagi áigi. 4H ja 4H-guoski organisašuvnnat gávdnojít badjel 70 riikkas.

Riikkaidgaskasaš lonohallama ja ovttasbarggu bokte rastá riikkarájjid bargat mii dehálaš barggu vásáhus-lonohallamiin, kultuvrralaš ipmárdusain ja dásseárvvuin.

Gávdnojít olu riikkaidgaskasaš vejo-lašvuodat boarrásepmosiidda 4H:s:

- Lonohallan eará riikkaide máilmis, ee. USA, Austrália ja Šveica.
- Leahkit verddebearaš nuoraide geat leat lonohallamis.
- Oahppomátki Gambia 4H:ii
- Oassálastit min riikkaidgaskasaš goavdeorganisašuvnnaid lágidemiin.

4H-čoavdda-
cealkka:
**Oahppat
bargama
bokte!**

4H doaimmat

Foto: Bøler 4H

Foto: André Larsen

Searvi doaimmat:

4H-servviin leat čoahkkimat gos leat iešguđetlágan doaimmat. Leat searvi miellahtut geat mearridit makkár doaimmaid searvi galgá čađahit, ja man dávjá galget deaivvadit.

4H-prošeakta:

Miellahtut geat leat miellahttoagis 10–26 lagi čađahit jahkásáččat 4H-prošeavtaa. Prošeavtaid vállje iežas miela mielde, ja de čájeha daid searvi čakčafeasttas, mii lea mearkan dasa ahte 4H-jahki nohká.

Foto: Beate Patay

Foto: Friedrik Klavenes

Stivraámmátoahpahus:

Miellahtut geat leat válljejuvvon searvi stivrii ožzot oahpahusa iežaset stivraámmáha birra. Dát dáhpáhuvvá stivraámmátkurssaid bokte, mii lea sosiála ja aktiivvalaš kursavahkkoloahppa gos oahppá hui olu.

Kurssat ja doaimmat:

4H:s sáhttet miellahtut searvat iešguđetge kurssaide ja lágidemiide. Fáddá ja sisdoallu rievddada, muho deike čoahkkanit sihke báikkálaš mánát ja nuorat ja miellahtut miehtá riikkaviidosaš kurssaide.

Foto: Hákon Rønvik

Foto: Beate Patay

Leairrat:

Juohke lagi sahttet 4H:árat oassálastit leairrain. Gávdnojit leairafálaldagat buot miellahtuide dábálaš miellahtoagis:

- Aspirántaleairrat (10–11-jahkásachčat)
- Fylkkaleairrat (12 lagi rájes)
- Rükkaleaira/davviríkkalaš leaira (14 lagi rájes)
(lágiduvvojít juohke nuppi lagi)

(Leairafálaldat sáhttá rievddadit fylkkas fylkii).

Spábbadoaškun:

Spábbadoaškun lea 4H-valáštal-lan. Muhtin fylkkat lágidit jahkásaš idja-spábbadoaškungilvvuid, ja maiddái leairrain leat gilvvut.

Guovddášárvvut

4H-lohpádusa olis leat min guovddášárvvut ná:

Čielga
oaiivi

Lieggá
váibmu

Giedalaš

Dearv-
vašlaš

Geat leat miellahtut?

4H:s ohpet mánát ja nuorat bargama bokte. – Sii leat sosiálalaččat, aktiivvalaččat ja sis lea suohtas! Dábálaš miellahttoahki lea 10–26 lagi. Min nuoramus miellahtut, mánát gaskal 4–9 lagi, gohčoduvvojit luovvarlahttun.

Miellahttodásit:

Váldomiellahttu

Mánát/nuorat gaskal 10–26 lagi. Oassálastet searvi doaimmain ja čađahit 4H-prošeavtta.

Alumn

4H-miellahtut badjel 18 lagi, geat háliidit bargat 4H ovddas. Sii leat dábálaččat čađahan 4H-prográmma ja ožžon plakeahta, muhto dát ii leat eaktu.

Lágidanmiellahttu

Miellahttuvuohta mánáide/nuoraide gaskal 10–18 lagi. Oassálastet dušše ovta doaimmas/lágideamis jagis. Eai oassálastte searvi doaimmain.

Luovvarmiellahttu

Mánát gaskal 4–9 lagi. Ožžot doaibmagihppaga ja našuvnnalaš miellahtobládi, ja bovdehusa unnimustá ovta 4H-lágideapmái jagis.

Doarjamiellahttu

Buohkat sahttet álgit doarjamiellahttun, geat dorjot min dehálaš barggu mánáid ja nuoraid ovddas.

Foto: Beate Petay

Rávisolbmot 4H:s

Leat nuorat geat stivrejít 4H-servviid, muhto lea ovttasbargu váhnemiiguin/ovddasteddjiguin ja searvi ráđdeaddii-guin mii dahká dan vejolažžan. Váhnemin/ovddasteaddjin 4H:s leat don dehálaš doarrijan miellahtuide, eará váhnemiidda/ovddasteddjide ja searvi ráđdeaddiide. Váhnemati/ovddasteaddijit bivdojuvvojit veahkehít iešguđetge doaimmain ja lágidemiin. Jus oallugat juogadit

bargguid, de ii šatta nu olu guhtiige. 4H-searvi mas lea buorre doarjja rávisolbmuin, lea ceavzilis searvi.

Leat go árjjalaš ja háliidivččet veahkehit? Dieđit iežat báikkálaš searvái! Buot veahkki – leažžá dál unni dahje stuoris – lea hui árvvus adnojuvvon. Ángiris váhnemati dovdet ahte leat mágssolaš leahkit mielde buori 4H-searvevuodás.

Vuogas diehtit

Miellahttomáksu

Máksojuvvon [miellahttomáksu](#) lea miellahtu dáhkádus. Jus miellahttomáksu ii leat máksojuvvon, de ii leat miellahtus dáhkádus. Muitte máksit miellahttomávssu áiggil.

Oassálastindoarjja

Ekonomiija ii galgga leat hehtehussan searvamis 4H-doaimmaide. Buohkat geat háliidit, sáhttet searvat – oza fal [oassálastindoarjaga](#) doaimmaide ja prošeavtaide.

Miellahttobláðđi

[Miellahttobláðis](#) AKTIViTET leat reportášat, jearahallamat, fásta čállosat jna. Miellahttobláðđi sáddejuvvo buot 4H-bearrašiidda.

Riikkalotterijja

4H-searvvit ožżot loattaid, maid miellahtut vuvdet. [Riikkalotterijja](#) lea dehálaš dienasgáldu servviide – ja organisašuvdnii muđui. Oassi badjebáhcagis manná maiddái Norgga 4H solidaritehtabargui Gambias.

Láhčinfoanda

Láhčinfoandda bokte sáhttet miellahtut ohcat gokčojuvvot liigegoluid doaimmashehttejumi ja/dahje eará hástalusaid geažil vai sáhttet searvat kurssaide ja leairraide.

Gearggusvuhta ja sihkarvuhta

4H galgá leat oadjebas báiki mánáide. Buorre [gearggusvuodabargu](#) unnidá sávakeahtes dáhpáhusaid ja roasuid vejolašvuoda, ja nanne oadjebas-vuoda. Min gearggusvuodaplánat čielggadit ovddasvástádusa, organiserema ja rutiinnaid sávakeahtes dáhpáhusaid ja roasuid oktavuođas. Dat gusto álo, buot lágidemiin/doaimmain ja buot lađđasiin ja dásiiin organisašuvnnas.

4H-jahki

Dá lea dábálaš 4H-jahki. Sáhttá gal rievddadit olu fylkkaid/servviid mielde.

Odđajagemánnu

- Stivraámmátkurssat
- Čoahkkin/čoahkkimat searvvis

Guovvamánnu

- Čoahkkin/čoahkkimat searvvis

Njukčamánnu

- Fylkajahkečoahkkimat
- Fylkastivraoahpahus
- Čoahkkin/čoahkkimat searvvis

Cuoŋománnu

- Stuorakursa
- Čoahkkin/čoahkkimat searvvis

Miessemánnu

- 4H-beaivi (miessemánu 4. b.)
- Rabas ilmmi ovddas
- Čoahkkin/čoahkkimat searvvis

Geassemánnu

- Báikkálaš leairrat
- Aspirántaleaira
- Fylkkaleaira

Suoidnemánnu

- Riikkaleaira/ Davviriikkalaš leaira

Borgemánnu

- Čoahkkin/čoahkkimat searvvis

Čakčamánnu

- Olgodaddanvahkku
- Boandasuohtasat | 4H-dálut
- Čoahkkin/čoahkkimat searvvis

Golggotmánnu

- Čakčafeasttat
- Čoahkkin/čoahkkimat searvvis

Skábmamánnu

- Jahkečoahkkin servviin
- Čoahkkin/čoahkkimat searvvis

Juovlamánnu

- Juovlabuvru/ juovlaloahpaheapmi servviin

Sisadieðiheapmi:
4h.no/blimed

Foto: Voll 4H-gård

Diedít • Mielde • Dáppé

4h.no